

6. osztály

13. óra

1. Az alábbi mondatokhoz keress hosszú vagy rövid dz vagy dzs betűt tartalmazó szavakat!

- a) Több százból sodort, kötözésre való zsinag:
- b) Két pár játékos francia kártyával licitálási rendszerben játszik:
- c) A feudális japán társadalomban a sötétség és a lopakodás mestere:
- d) Megismerkedtem a régen whistnek nevezett kártyajátékkal:
- e) A hal harapni kezdi a csalétket:
- f) Bonyolult tevékenység megszervezését és irányítását végző szakember:

madzag, bridzs, nindzsa, briddzsel, pedzi, menedzser – Csak a tanáriba!!!

2. Egészítsd ki négy betűvel vagy betűjeggyel az alábbi szavakat úgy, hogy a megadott jelentéskörben maradj!

pl. pontszerű folt → **pötty**

a) halfajta →y

b) kisebb ág →y

c) nemesfém →y

3. Pótold az alábbi szöveg hiányzó igéit a megfelelő számban, személyben és igeidőben! Válogass az alábbi igékből:

megpróbál, ismer, megszabadít, emel, végez, lett, kihirdet, tart, ellát, tesz.

Károly Róbert idején bozontos sörényű, félelmetes szörnyeteg
rettegésben a Vág völgyében lakó embereket. Az uralkodó, hogy aki
..... a vidéket a fenevadtól, akkora föld urává
....., ameddig a szem Sokan
legyőzni az oroszlánt (merthogy az volt a rettenetes szörny), ám végül Bence nevű fiatal
legényé a dicsőség, aki egyetlen kardszúrással a
kedvesét, Belicát is elrabló fenevaddal. A bátor tett helyén Bence erős várat
....., amit Oroszlánkő néven az utókor.

4. Javítsd ki Nemtudomka hibáit. Írd le toldalékokkal kiegészítve az alábbi mondatokat!

A szép dús haj kies masni.

Minden átmásolt a teleír lap.

A veréb tanultam egy kedves vers.

A véreb tudom, hogy veszély kutyafajta.

5. Húzd alá az alábbi mondatokban a határozóragos névmásokat, majd állapítsd meg, melyik személyes névmás az alapjuk!

Pl.: Már rég eljöttem tőlük. – ők

Remélem, mindenben számíthatok rád.

A legjobb lenne, ha neki nem árulnád el.

Sajnos, ez a sértés mélyen megmaradt bennünk.

Nem szeretnék velük lenni egy csapatban.

Ki sem nézném belőletek ezt a csintalanságot.

Engem ez egyáltalán nem lepett meg.

6. Egészítsd ki a szólásokat, majd írd a jelentések előtti vonalra a jelentéshez tartozó szólás betűjelét!

a) Te....ben-va.....ban fürösztli.

d) É.....eli bago.....

b) Jól he....benhagy....a.

e)ukas garast sem ér.

c) El.....ár a szá.....a.

f) Húlt he.....ét leli.

..... azt mondja, amit érez

..... gondtalanul él

..... a győzelemért okosan kell küzdeni

..... valakit megver, alaposan elpáhol

..... virrasztani szerető ember

..... a leveshez tej is, vaj is kell

..... elkényeztet valakit, tenyerén hord valakit

..... valaki, valami eltűnt, nyoma veszett

..... semmit sem ér

..... reménytelenül szerelmes

..... valami bizalmasat kifecseg, kikotyog

..... sok pénzre van szüksége valamihez

7. Írd le helyesen a kiejtést tükröző alakokat!

tűszhöz

kargyuk

athat

vaggyai

népdal

aggya

hidektél

kölcség

áccipel

csugbe

8. Írd le: a) hol és mikor születted:

b) az iskolád nevét, ahol tanulsz:

c) a mai dátumot kétféleképpen:

9. Olvasd el az alábbi szöveget, és oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

A megoldás egy fecskepelenka

A fecskegyerekek kereken három hétig kuksolnak a fészekben, mielőtt kirepülnének. A fiatal vörösbegyek, rigók, poszáták jóval hamarabb kiugrálnak, csak hogy nekik ilyenkor még nem kell repülniük (nem is nagyon tudnának), hanem csak bujkálnak az avarban és a bokrok között. Ne bántsd őket, ne nyúlj hozzájuk! Anyjuk eteti őket az avarban. A kifestékéknek viszont nyomban használniuk kell a szárnyaikat! Ha messzebbre nem is, de első „nekifutásra” legalább a közeli villanydrótig, az udvaron végigvezető ruhaszárító kötélig, vagy az öreg akác száraz ágáig el kell jutniuk. Ha valamelyikük véletlenül a földön landolna, nyomban életveszélybe kerül, és bármelyik arra járó macska könnyűszerrel a karmai közé kaparinthatja.

A fecskefiókák tehát türelmetlenül üldögélnek, a kirepülés előtt inkább már csak szoronganak a fészekben. Az istállók gerendáin költő füstifecskékénél a sárga csőrök szépen egymás mellé rendeződnek. A négy vagy öt fióka csőrét a félgömb alakú fészkek peremén nyugtatva várja az eleséggel érkező szülőket. A fehér hasú és hátú molnárfecskék az eresz alatt építik zárt, csupán egy bejárónyílással ellátott fészüket. Ebben a lyukban csak egy, legfeljebb két fióka feje fér el. Így aztán az etetés után nyomban lökdösődés, nyomakodás kezdődik. A még belül lévők igazuk tudatában megpróbálnak előbbre jutni, hogy a legközelebbi etetéskor már ők táthassák a csőrüket a szülők elé. Persze a bőséges légy- és szúnyogpecsenyének következményei is vannak, a fiatal fecskék elég gyakran ürítenek.

Amíg kicsinyek, anyjuk egyszerűen lenyeli a kis gombócot, de később már maguk intézik el a dolgot. Etetés után szépen kifordulnak a fészekből, és elpottyantják, amit el kell pottyantaniuk. A fiókákkal teli fecskefészket mindig elárulja a földön lévő kis rakás egészséges, fekete-fehér színű ürülék. Sajnos éppen ezek a kis pötytyentések okozzák gyakran a feszültséget emberek és fecskék között. Persze szegény madarak minderről semmit sem tudnak, fogalmuk sem lehet arról, hogy ezzel bünt követnek el.

Ami sok százezer éven át jó és célszerű volt a sziklafalakon épült fészkekben, az ma nemegyszer dühös kifakadások ihletője az istállókban, az ereszek alatt vagy a tornácokon.

A probléma egycsapásra megoldódik, ha egy kis kartonlapot vagy deszkát erősítünk a fészkek alá. A fiókák nyugodtan pötyögtethetnek, az ürülék a deszkára hullik, ahonnan ősszel (évente egyszer) el lehet távolítani. Hát nem ér meg ennyi munkát a legyeket, szúnyogokat pusztító kedves fecskecsalád?

Te biztosan soha nem fogsz fecskeriasztó műanyag csíkokat lógatni az eresz alá vagy az erkély szögletébe, hogy a madarak tavasszal oda ne költözzenek. Sőt, annak örülnél, ha legalább egyetlen pár megtelepedne ott. Sajnos, ma még sokan nem így gondolkoznak. De ha majd látják nálatok a jó példát, a minden gondot megoldó fecskepelenkát, te pedig elmeséled, mennyi kedves percet és órát szerzett az egész családnak a fészkelő fecskepár. Néhányan biztosan átállnak a mi oldalunkra. És egyszer talán eljön az az idő, amikor senki sem marad „odaát”.

a) Válaszolj a kérdésekre a szöveg alapján!

A. Kirepülés előtt mennyi időt töltenek a fészekben a fecskék?

.....

B. Mi kezdődik a molnárfecskék fészkeiben az etetés után?

.....

C. Mivel etetik a fecskeszülők fiókáikat?

.....

D. Mi okozza a feszültséget az emberek és a fecskék között?

.....

E. Mit használnak az emberek fecskeriasztóként?

.....

b) Mit jelentenek az alábbi, olvasmányból vett szókapcsolatokban a dőlt betűs kifejezések, szavak? Magyarázd meg őket!

A. első nekifutásra:

B. véletlenül a földön *landolnak*:

C. a probléma *egycsapásra* megoldódna:

c) Melyik fecskére illenek az állítások? Jelöld a kezdőbetűikkel! (m: molnárfecske; f: füstifecske)

Fészket eresz alá építi. ___	Fészket istállók gerendáira építi. ___
Fészke félgömb alakú. ___	A fiókák csaknem egyszerre táplálkoznak. ___
Fiókáit fészekben neveli. ___	A fiókák közt gyakori a lökdösődés. ___
A kicsinyek etetése ___	Fészke zárt, csupán egy szűk
mindkét szülő feladata. ___	bejárónyílás van rajta. ___
Rovarokkal táplálkozik. ___	

d) Számozással állítsd sorba a vázlatpontokat! Az utolsót önállóan írd be!

..... A fészken belüli harc az élelemért.

..... A kézenfekvő megoldás.

..... A repülés nehéz feladat.

..... A fecskefiókák pottyantásai.

5.

e) Milyen megoldás(oka)t ajánl a kiscfcskék pötyögtetése ellen a szöveg szerzője?

.....
.....

f) Mit nevez az író „fecskepelenkának”?

.....
.....

g) Fogalmazd meg röviden, kik állhatnak a „mi oldalunkon", s kik „odaát”!

.....
.....
.....

11. Húzd alá a helyes alakot! Előfordulhat, hogy a szópár mindkét tagja helyes.

színes – színes

gyűrű – gyűrű

lapu – lapú

izes – ízes

húszat – huszat

huszadik – húszadik

tűzi – tüzi

gyűjtemény – gyűjtemény

ágyú – ágyu

áru – árú

kengurú – kenguru

menny – meny

uszoda – uszóda

vízre – vizre

szíves – szíves

kesztyü – kesztyű

szegfű – szekfű

hűsit – hűsít

kel – kell

vizes – vízes

bent – bennt

